

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Oslo, 26. januar 2026

Merknader oppstart av verneprosess for frivillig vern av skog i Pasvik

Naturvernforbundet er glade for å se at verneprosessen med frivillig vern av skog i Pasvik endelig er i gang, og vil benytte anledningen til å takke Finnmarkseiendommen (FeFo) for å ha tilbudt flere områder til frivillig vern.

Etter å ha fulgt prosessen nøye over flere år har vi noen merknader til videre i prosessen.

Nasjonalt viktige skogverdier

Det er tydeliggjort i oppdragsbrevet at det kun er arealene FeFo har tilbudt som gir rammen for hvilke arealer som vurderes for vern i dette oppdraget. Det er likevel viktig for Naturvernforbundet å påpeke at Finnmark er vertsfylke for urskogs nær furuskog, sandfuruskoger og store områder med furuskog, som norske myndigheter har et nasjonalt, og dels internasjonalt, ansvar for å bevare.

Pasvik har et av de få gjenværende områdene med store, sammenhengende områder med urskogspreget furuskog i Norge. Rapporten «Evaluerings av skogvernet i Norge»¹ viser til at selv om verneomfanget i Finnmark er stort, er vernedekningen for denne naturtypen ikke god, særlig for gammel furuskog. Dette gjenspeiler seg også i at Finnmark har blant de laveste andelene artsfunn innenfor vernet skogareal.

I 2025 holdt Norges skogeierforbund en konferanse kalt «Skogløftet 2030» hvor de lanserte åtte løfter

¹ Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M. & Sverdrup-Thygeson, A. 2017. *Evaluerings av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern.* – NINA Rapport 1352. s. 128.

om hvordan skogbruket skal bidra til klimaforbedringer, økt naturmangfold og økt verdiskapning. Et av løftene viser til at skogeiere vil bidra til at enda mer urskog sikres gjennom frivillig vern, og lød slik:

«Løfte 5: Vi skal beskytte urskogen

I dag er 2% av skogen fri for synlige spor etter mennesker, og 24% av denne er allerede beskyttet. Skogeiere vil bidra til at enda mer urskog sikres gjennom frivillig vern.»

Her har FeFo en unik mulighet som skogeier til å være et foregangseksempel, og til å bidra til at prosenten av vernet urskog øker betraktelig. Vi håper denne prosessen ikke blir et endelig punktum for vern av skog i Pasvik, da potensialet er mye større enn det som foreligger i dagens tilbud.

Utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark og Store Sameti naturreservat

Områdene som nå skal utvide verneområdene har store naturverdier, og vi støtter et vern av disse. Det er også positivt at deler av Øvre Pasvik landskapsvernområde inngår i utvidelsen av Øvre Pasvik nasjonalpark.

Avgrensningene i Øvre Pasvik nasjonalpark har store mangler ved at mye areal med urskog og urskogsnaer furuskog og store mengder rødlistearter er ikke innenfor tilbudet. Særlig kritisk er det at mye av arealet innenfor naturtypelokaliteten Speldraget - Steinfjellet – Brannvatnet (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089544>) havner utenfor eksisterende vern. I beskrivelsen heter det: *«Det vurderes at dette er en svært viktig (A) naturtypelokalitet. Dette begrunnes med at hele lokaliteten består av urskog, dvs. skog fullstendig uten spor av hogst.»* Disse arealene har en svært stor mengde rødlistearter og er avsatt som nøkkelbiotoper. Vi oppfordrer Statsforvalteren i Troms og Finnmark til å kontakte FeFo før høringen lanseres for å høre om de er positive til å innlemme mer av arealet i utvidelsen.

I Store Sameti naturreservat er det større arealer som nå tilbys til vern, og Naturvernforbundet er positive til at naturreservatet nå vil bli betydelig større.

Også her er det kun deler av de registrerte naturtypelokalitetene Sametifjellet – Holmvatnet (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089522>) og Lille Sametti – Kuusjärvi (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089546>) som inngår i vernetilbudet. Naturvernforbundet stiller oss spørrende til hvorfor vernetilbudet ikke følger avgrensningen til de registrerte naturtypelokalitetene.

Oppheving av vern i Pasvik landskapsvernområde og Store Sameti naturreservat

Oppheving av vern skaper en skummel presedens for tilliten til alt norsk naturvern. Dette har vi allerede sett blant annet i Lågdendeltaet i Innlandet. I slike tilfeller har begrunnelsen vært at det skal bygges infrastruktur. Oppheving av vern for å drive skogsdrift har aldri skjedd i Norge. Naturvernforbundet er svært kritiske til et slikt utfall, og fraråder opphevelse av vern på det sterkeste. Om denne løsningen opprettholdes i verneforslaget som legges ut på høring 17.februar 2026, ber vi i så fall om en grundig begrunnelse for dette.

Vi merker oss at arealene som FeFo tilbyr til frivillig vern ikke er drivverdig skog, og at de ønsker å bytte disse arealene inn mot drivverdig skog. Skogarealene som foreslås tatt ut har svært store naturverdier.

Manglende kunnskapsgrunnlag

Naturvernforbundet reagerer på at FeFo synes å ha lite kunnskap om områdene som foreslås opphevet fra vernet. I en pressemelding datert 07.01.2026 uttaler FeFo at: «Vi driver ikke hogst i eller nær gammelskog (urskog), og flatehogst er ikke en hogstform vi bruker.»

Store Sameti naturreservat

Skogområdene i og rundt Store Sameti må sees i sammenheng, da alle lokalitetene er en del av det klart største området med urskog og urskogs nær furuskog i Norge, med nasjonalt og dels internasjonalt viktige bestander av flere truede arter. Artsmangfoldet til denne typen skog er typisk arealkrevende, altså at de er avhengige av store, sammenhengende områder med denne typen habitat for langsiktig overlevelse. All hogst i eller i nærheten av disse lokalitetene vil være negativt for områdets verdi og arts mangfold.

Under følger noen utdrag fra beskrivelsen av naturtypene som blir berørt av et eventuelt opphevet fra vern i Store Sameti naturreservat:

Kiltjørnan øst - Skjelvatnet sør (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00129549>)

Lokaliteten har fått verdi «svært viktig», og har store naturverdier knyttet til urskog/urskogs nær furuskog med tilhørende arts mangfold. Området skiller seg ut ved at det ligger på baserik berggrunn, mens mye av furuskogen i Pasvik har fattig berggrunn. Her finnes også enkelte trær med spor etter barktakk som er kulturhistorie.

Skjelvatnet øst - Bergvatnet sør (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00129550>)

Naturtypelokaliteten har like naturverdier som Kilitjørnan øst- Skjelvatnet sør.

Bergvatnet nordøst (<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00129553>)

Lokaliteten har fått verdi «svært viktig» og er kartlagt som høyereliggende furuskog, men det kan også være mindre innslag av sandfuruskog. Som følge av forholdsvis lav produksjon og uregelmessig foryngelse vil uttak av furuvirke være negativt.

Øvre Pasvik landskapsvernområde

Også arealene som foreslås å tas ut fra Øvre Pasvik landskapsvernområde har viktige naturverdier knyttet til gammel furuskog: Gjøkmyra SV: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00129563>

Gjøkmyra S: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00129565>.

Naturvernforbundet vil igjen poengtere at artsmangfoldet knyttet til gammel furuskog er arealkrevende arter som er avhengig av store, sammenhengende leveområder med kontinuerlig tilgang på variert død ved. All hogst vil ha en negativ innvirkning på disse artene.

Arealene nordøst i landskapsvernområdet som foreslås opphevet fra vern er beskrevet som ikke/i begrenset grad befart i kartleggingsrapportene til Miljøfaglig utredning og BioFokus.

I senere år er det her gjort mange funn av rødlistede sandfuruskogarter som finnes i den trua naturtypen sandfuruskog som har status som sårbar (VU): furugråkjuke (VU) furuknippesopp (NT) og viftejamne (NT) nordøst i landskapsvernområdet. Kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldsloven §8-9 anses derfor ikke som oppfylt.

Forskriften til landskapsvernområdet tillater hogst til en viss grad, som er uforenlig med verneformålet om plantelivsfredning. Området bør etter Naturvernforbundets syn heller innlemmes i Øvre Pasvik nasjonalpark. Når det gjelder sandtaket som ønskes frigitt fra landskapsvernområdet foreslår Naturvernforbundet at dette løses i forskriften, og at vernet ikke oppheves.

Oppsummering

Oppsummert er Naturvernforbundet glade for og positive til at det blir et utvidet vern av den nasjonalt viktige furuskogen i Pasvik. Det er fortsatt store verneverdige arealer som i dag står uten vern, som Naturvernforbundet mener at burde inngått i tilbudet for en helhetlig ivaretagelse av naturverdiene. Vi er svært kritiske til oppheving av vern, men har forståelse for ønsket om å kunne ta ut masser fra sandtaket. Naturvernforbundet foreslår at dette løses gjennom forskriften og ikke gjennom å oppheve

vern i Øvre Pasvik landskapsvernområde. Etter Naturvernforbundets syn burde landskapsvernområdet også inngå i en utvidelse av Øvre Pasvik nasjonalpark.

Vennlig hilsen

Truls Gulowsen

Leder

Naturvernforbundet

